

2 De Curia Romana agentes laudat plures August. Barbosa in collect. ad cap. fin. num. 1. de for. compet. quibus addendi Petr. Barbosa, & Ant. de Matth. ubi proximè. Sed hodie Roma non est forus communis, nisi Ecclesiasticis, ac laicis qui subjiuntur Ecclesie in temporalibus. Scacc. de judic. lib. 1. cap. 16. num. 24. Petr. Barbosa num. 32. & 41. cui assentitur Aug. Barb. ubi nuper, qui ex illo capite conclusionem ad clericos coarctatam deducit, tamen Cujac. in dict. cap. fin. docuerit, Romæ Christianum quemlibet jure conveniri.

3 Curia autem intelligitur, nedum ubi Pontifex, aut Princeps solum constituit, & habitationem, sed etiam locus in quo supremum residet Prætorium, seu Cancellaria, velut Pintiana, ac Granatenfis in Hispania, & quæ in novo Indiarum orbe constitunt. Petr. Barbosa num. 39. 40. Ant. de Matth. & Cur. Philip. ubi proximè. Idem juris servabitur in Rebus publicis liberis, ut Venetiis & Genuæ. Petr. Barbosa num. 44. Imò si quis intra quinque leucas, quæ Curie districtu & nomine comprehenduntur, ut prænotatur capite præcedenti, num. 44. reperitur, ut illa poterit conveniri.

4 Cavendum est ab Ant. Fab. in d. S. Si cum, qui licet subdubius tradit, in Curia conventum non teneri, nisi ad litis contestationem, remissa in domicilium causæ disceptatione: quod & juri, & Interpretum omnium sententiæ opponitur apertissime, nec aliud ex textu in d. S. Si cum, potest inferri, perpenfa, de qua loquitur, specie.

Ibi: Quibus adjiciendum.

5 Roma duplex distinguitur, anterior, & posterior, quæ Constantinopolis: illa de qua nobis sermo, pluribus egregiis nominibus insignitur, quæ congerit Glossa verb. Anterior, in aurbent. ut Eccles. Romana cent. annor. &c. Dicitur communis patria in l. Roma 33. ad municipal. l. 21. de Prætor. & Quæst. C. Thodos. Quapropter communis forus habetur, l. 4. tit. 3. p. 3. & quilibet in illa existens conventus judicium subterfugere vetatur, l. Necnon 28. S. Si cum, ex quib. caus. major. Ant. Fab. in ration. ad d. l. 2. S. Legatis, S. Omnes, de judic. & in d. S. Si cum, Glossa in d. l. Roma, Cujac. in cap. fin. de for. compet. & in l. 2. S. Legatis, de judic. Duaren. & alii laudati sup. num. 1. Petr. Barbosa num. 10. sua enim in patria quisque sortitur forum, l. 32. tit. 2. part. 3. ubi Gregor. Lop. gloss. 4. Petr. Barbosa num. 1. Anton. de Matth. sup. num. 27. Guaz. de defens. reor. defens. 1. cap. 26. num. 25. Quæritur cur Roma communis patria dicta sit? Et ea reddi ratio solet: quod ex constitutione Imperatoris Antonini Pii omnes subditi Imperio Romano cives Romani sunt effecti, l. In orbe Romano 17. de stat. homin. sic Alciato. dict. cap. 21. Petr. Barbosa num. 13. & alii: quæ responsio displicet Vasconcel. lib. 3. diversor. cap. 16. ex num. 1. nec immerito, tum quia ejus legis littera aliter habetur in Etruscis Pandectis; teste Alciato, in quibus legitur, In urbe Roma: tum etiam quia jus civitatis multifariam assequitur, non nativitate duntaxat, unde non concludit, Civis Romanus est:

Ergo Roma illi patria. Quare aptior fortè ratio videbitur, quod sicut Imperator subditorum omnium parens censetur, aurbent. Nec virum, quod ex dote, &c. S. fin. collat. 8. ubi Glossa verb. Dicimus. Gregor. Lop. in l. 2. gloss. 3. tit. 19. part. 2. ita Roma cunctis patria censetur: quam considerationem ac paritatem æquè in Curia cujusque Principis militare constat, ut patria communis subditis exiit.

An in Curia reus accusari possit pro delictis 6 alibi perpetratis, quæstionis est. Negare videtur D. Covar. hic, dum expressit, In civilibus. Idem aperte tenuit Petr. Barbosa in dict. l. 2. S. Legatis, num. 46. de judic. per textum in l. 15. tit. 1. part. 7. qua traditur, ubi reus criminis conveniendus, & forus originis, sive patriæ non assignatur; unde infert, ut sicut in vera patria accusatio nequit exerceri, ita nec in Curia.

Oppositum verò perspicuè comprobatur ex 7 l. 10. tit. 7. lib. 6. Recop. ubi privilegium tribuitur Procuratoribus per Republicas missis ad Curiam comitiorem causâ, ne civiliter, vel criminaliter vexentur sub muneris tempus pro contractibus, vel delictis antea commissis, pro quibus si aliâ accusari non possent, frustra indulgeretur quod jure communi omnibus concedebatur. Præterea verius est, quod reus in patria accusationem evadere nequit pro scelere alibi patrato. D. Covarruv. infra, cap. 11. num. 6. Aug. Barb. in collect. ad l. 1. num. 2. C. ubi de crim. agi oport. Guazzin. sup. d. cap. 26. in princ. & num. 25. qui dict. defens. 1. cap. 14. fusè disserit, utrum judex ex officio procedere valeat: ac licet contra tenuerit, affirmativam tamen magis communem agnoscit. Imò idem Petr. Barb. in l. Heres absens, S. Proinde, art. de foro delicti, docuit judicem originis post cœptum judicium non teneri reum remittere ad locum delicti admitti. Sic adversus Petr. Barbof. tenet Ant. de Matth. tract. de prorog. num. 48. etiam in criminalibus Curiam forum esse communem, si delinquens adsit. Ad dictam legem 15. Partit. satisfit asserendo in ea agi de foro absoluto, in quo sive præsens, sive absens reus accusari permittitur: in patria sive origine in absentem criminofum nulla est jurisdictio, sicut nec in civilibus.

Ad Num 1.

Præmissa regula, ut quisque in Curia sui 8 Principis reperitur, si civiliter, vel criminaliter conveniatur, respondere, ac litem suscipere debeat, exceptioni subjacet generali, scilicet nisi reus jure revocandi domum se tueatur, id est, privilegio revocandæ cognitionis ad locum domicilii, ut ait Ant. Fab. in ration. ad l. 2. S. Legatis, de judic. quod privilegium in primis jure communi tribuitur legationis munere fungentibus, cæterisque omnibus, qui ex causa necessaria in Curia reperiuntur. Exempla necessariae residentie in præsentibus exhibentur ex Regiis, ac Imperialibus decisionibus, de quibus fusè Petr. Barbosa in d. S. Legatis, à num. 48. Greg. Lop. in l. 4. tit. 3. p. 3. Duaren. & Ant. de Matth. ubi proximè, num. 48. Ant. Fab. in d. S. Legatis, Cujac. in d. S. Legatis, & ad lib. 1. Digestor. Sato. Julian. in l. 5.

Si legationis, de judic. Marian. Socin. in cap. fin. de for. compet.

Ibi: Missum autem à municipio.

Addas Petr. Barbosa ubi proximè, ex numero 87.

Ibi: Competit & hoc jus, ut constat.

9 Idem privilegium communiter ampliatur ad illos, qui ex causa justa ac probabili Curiam adeunt. Gregor. Lop. & Ant. de Matth. ubi nuper. Anton. Fab. in d. l. Legatis, à quibus recedit Petr. Barbosa contrarium tuens ex numero 325.

10 Legati jure eodem juvantur, etsi per fordes, ac ambitionem munus legationis obtinuerint. Petr. Barbof. num. 66. Ant. de Matth. num. 48. vers. Redeundo. Idem juris erit, si à persona privilegiata conveniantur in Curia, ut à minore, vidua, vel milite. Ant. de Matth. num. 48. in princ. quod videtur temperandum quoad eas personas, quæ adversarios invitos ad Curiam trahere valent in prima instantia, de quibus infra, cap. proximo; frustra enim Legati, & similes jus revocandi domum allegant, qui ad Curiam venire cogentur, domicilio relicto, ob agentium prærogativam. Faciunt tradita per Barbof. num. 112. tamen durante legatione à nemine poterunt conveniri, ne à muneris sui expeditione retrahantur.

Ad Num. 2.

11 Quanquam præfatum revocandi domum privilegium cunctis sit commune, qui ex causa necessaria, vel quasi ad Curiam accedunt, Legatis tamen, ne à negotiorum publicorum expeditione distrahantur, præ cæteris indulgetur tum quod conveniantur pro contractibus Romæ intis ante susceptam legationem, l. 2. S. Omnes, de judic. tum quod non teneantur cautionem præstare judicio sistendi, d. l. 2. S. Sed utrum, Azeved. in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recop. Petr. Barbosa num. 264. licet in d. S. Sed utrum, & in l. 4. tit. 3. p. 3. generaliter caveatur, ut omnes, quibus est jus revocandi domum, nuda cautione, absque satisfactione judicio se sistere spondeant. Præcipuam, prioremque resolutionem tenent Petr. Barbof. num. 49. & 104. Cujac. in d. l. Si legationis, & in d. S. Legatis, Azeved. ubi proximè. Ant. Fab. in d. l. 2. S. Omnes, vers. Si ibi contraxerint. Ant. de Matth. d. tract. de prorog. num. 49. Similiter nec pro criminibus in Curia ante legationem paratis accusari Legati permittuntur. Petr. Barbosa num. 105. Imò si lite jam contestata, legationis munus superveniat, judicium suspenditur. Idem Barb. num. 90. Nec interest utrum lis afferat muneris præjudicium, nam etsi facile expediri valeat, privilegio locus est: idem num. 58. Sed si judex sciens sententiam proferat in Legatum, etiam non allegantem privilegium, illa erit ipso jure nulla: secus si ignoret privilegium litigantis. Barbosa num. 74.

Non tamen ex hoc privilegio immunes 12 sunt Legati, & similes, ne in proprio domicilio, dum in Curia existunt, possint conveniri. Ant. de Matth. supra num. 48. Auxilium verò restitutionis in integrum Legatis, si læsi probentur, non denegabitur, quod absentibus causâ Republicæ competit, l. 1. l. 4. l. Legatis 8. ex quib. caus. major. Multis de causis privilegium istud denegatur, de quibus latè Ant. de Matth. sup. à num. 49. Duaren. ad rit. de judic. ubi de for. compet. Petr. Barbosa ex num. 122.

Adversus discrimen, de quo supra num. 31. 13 objicitur lex 4. tit. 3. p. 3. quatenus parificat Legatos, ac cæteros similiter privilegiatos, ut omnes conveniri queant in Curia pro contractibus ibi ante susceptum munus celebratis, quod expressim opponitur dictæ legi 2. S. Omnes, ex quo D. Covar. videtur jus commune corrigi per Regium Partitarum. At ut correctio excludatur, dici posset, ac differentie casus constitui: nam in dict. S. Omnes, sermo est de illo, qui cum in Curia existeret privatus, ante legationem commissam ibi contraxit, qui agenti respondere, jam suscepta legatione non cogitur: sed in d. l. 4. agitur de eo qui jam Legatus factus, officii exercendi causâ Curiam adivit; hic etenim etiam durante legatione, de jure communi non prohibetur conveniri pro obligationibus ibi contractis, d. S. Legatis. Et hoc quidem ex contextu regie constitutionis non obscure percipitur, ibi: Pero por qualquiera destas maneras sobredichas que viniere à la Corte el demandado, si estando y vendiere, &c. Ubi exprimitur causam adventus in Curiam fuisse legationem, unde nequivit in ea ante legationem susceptam contrahere; & aliud juris foret si se obligaret in Curia nondum ad legationem constitutus, quod in d. S. Omnes, Consultus decidit.

Vers. Sed & omnes.

Obtinentes privilegium revocandi domum, 14 Legatis exceptis, jure conveniuntur in Curia ante necessariam residentie causam: si extra propriam provinciam contraxerint. Cujac. in dict. S. Legatis, Ant. de Matth. tract. de prorog. num. 49. vers. Unde capias, Anton. Fab. in l. 2. S. Item si extra, de judic. Petr. Barbosa in l. 2. S. Legatis, num. 108. eod. tit. Limitatur si tanquam viator contraxerit, quia non sortitur forum ratione contractus, nec potest extra domicilium conveniri, l. Heres absens 19. S. Proinde, de judic. ubi Petr. Barbosa num. 49. Greg. Lop. in l. 32. gloss. 10. tit. 2. part. 3. Aug. Barbosa collect. cap. 1. S. Contraheutes, de for. compet. in 6. Anton. Fab. in ration. ad d. S. Proinde, Ant. de Matth. ubi proximè, Carleval. de judic. disput. 2. q. 4. num. 237. ubi declarat, si contrahatur cum sciente advenam esse eum, cum quo contrahit, & ille sequatur fidem promittentis; alias pro rebus illicò ibi solvendis viator subjiicitur foro contractus. Vide pro prima, & principali conclusionem laudatos quoad limitationem adjectam.